

නෙරුඩා සහ ඔහුගේ දියණිය

Dr. Kumara Gunawardane
13th June 2020 Island

(වසර එක හමාරකට පමණ ඉහත ප්‍රකට හෘද රෝග විශේෂඥ වෛද්‍යවරයෙකු වන වෛද්‍ය කුමාර් ගුණවර්ධන විසින් රචිත මෙම ලිපිය අයිලන්ඩ් පුවත්පතේ පළ වූවකි. අගෝස්තු හදුනා ගැනීමේදී 'නෙරුඩාගේ ජීවිතය ඇසුරින් නිර්මිත 'අල්බොරෝදා' විනිශ්චය විසින් සංවාදයට ලක්වන ඔහුගේ ලංකා ජීවිතය පිළිබඳ වැදගත් තොරතුරු කිහිපයක් මෙම ලිපියේ අඩංගුය. 'Pablo Neruda and Thangamma....His work in Ceylon' මෑතයේ පළවූ මෙම ලිපිය මවිසින් උපුටා ගන්නේ ආචාර්ය මයිකල් රොබට්ස් පවත්වාගෙන යන Tuppahiya බ්ලොග් අඩවියෙනි.)

ගෞරවාදරයට පාත්‍ර කළ අතර, ඔහුගේ ජීවිතය අවසාන වන තෙක් තැනින් තැන රැගෙන ගිය පොත් දෙකෙන් එකක් වූයේ නෙරුඩා ගේ කෘතියකි. ඒ නව ලෝකය පිළිබඳ හිස්පැනික් ඇමරිකානු දෘෂ්ටියකින් නෙරුඩා විසින් රචිත "කැන්ටෝස් ජෙනරාල්" (Cantos General) කෘතියයි.

නෙරුඩා මෙසේ ලිවීය.

"මම හැදී වැඩුණේ මෙම නගරයේ

මගේ කවිය ඉපදුණේ කන්දක් ගඟත් අතර

එය වැස්සෙන් කටහඬ ගන්නා

එය වාතය තුළ ගිලී ගියා (නිදහස්ව)

ලී දඬු මෙන් කවිය තුළ ම ගිලී ඇත."

වේ මෙසේ පවසයි. ඔහු විලියම් සහ සමස්ත ලෝකයේ ම දුප්පතුන් හා පීඩාවට ලක් වූවන් ගැන ලියූ කවිය අගය කරමි.

ලංකාව

එදවස නෙරුඩා, සාහිත්‍ය ක්ෂේත්‍රයේ කීර්තිමත් පුද්ගලයෙකු වුවද සෑහෙන අගහිඟකම්වලින් පෙළුණේය. එහෙයින් ඔහු රැකියාවක් පොරොත්තු විය. මේ අවශ්‍යතාව දැනගත් ඔහුගේ බලවත් මිතුරෙකු විලී විදේශ අමාත්‍යවරයාට නෙරුඩාව හඳුන්වාදීමෙන් පසුව බුරුමයේ කොන්සල් තනතුරකට ඔහුව පත් කරන ලදී. එහි දී විශ්‍රාම ප්‍රේමවන්තියකගේ ඇසුර නිසා බුරුමයේ ගතකල වසර දෙක මහත්සේ කැලඹීලී සහගත ව ගෙවී ගියේ ය. අනතුරුව කෙසේ හෝ ඉන් ගැලවීම පිණිස කොළඹට පලා ආවේ ය. ඉනික්බිති ලංකාවේ විලී කොන්සල්වරයා ලෙස කටයුතු කරමින් වැල්ලවත්තේ මුහුදු මායිමේ පිහිටි පටුමගක නිවසක් පදිංචියට තෝරාගත්තේ ය. මේ නව පදිංචිය විලියම් තමා ළමා වියේ නිවාඩුව ගතකල සුවර්ටෝ සාවේද්‍යා වෙරළාසන්න නගරය සිහියට නගා ලිය.

වැල්ලවත්තේ සිය අභිනව නිවසේ විශ්වාසවන්ත සේවකයෙකු වූ බ්‍රමපී, කිරියා නම් සුරතල් මුගටියකු හා කුකකා (Kuthaka) නමැති බලු සුරතලෙකු සමඟ යන සගයන් සමඟ සතුටින් වාසය කළේය. බ්‍රමපී ගේ සැබෑ නම රත්නායක වූ අතර එය නෙරුඩාට උච්චාරණය අපහසු වූ හෙයින් භාවිතයේ පහසුව තකා මෙම නම තැබීය. බ්‍රමපී වැඩි කතාබහින් තොර පුද්ගලයෙකු වුවත් නිතර සිය විශාල දත් විහිදා සිනාසුනු ගමන්ම සිටි අයෙකි. කිරියා නම් මුගටි සුරතලා කෑම ගත්තේ නෙරුඩා සමඟ එකම කෑම මේසයේ ය. නෙරුඩා යන එන බොහෝ තැන්වල ඔහු පසු පසින් කිරියා ද ගමන් කළ අතර නිදාගත්තේ ද එකම යහනක ය. මුගටියන් සර්පයන්ගේ සතුරන්ය. එසේ වුවද කිරියාට ඉදිරියේ සිටින විෂඝෝර පොළඟෙකු පිළිබඳ අනතුරක සේයාවක් ඉව වැටුණු හෙයින් නෙරුඩාව ඒ අනතුරින් මගහරවමින් වෙනත් දිසාවකින් නිවසට ලඟා විය.

ඔහුගේ අනෙක් සුරතලා වූ කුකකා සුනඛයාද වරක් නෙරුඩාව මරණයෙන් ගලවා ගත්තේ ය. ඔහු බලු සුරතලා කැටුව රාත්‍රියේ රේල් පාර දිගේ ඇවිද යන විට නෙරුඩා පය පැකිලී වැටිණි. දුම්රිය ඉදිරියට පැමිණෙමින් තිබිණ.

කුකකා මහභවින් බුරුමින් දුම්රියට අනතුර ගැන සංඥා කළ අතර එනිසා දුම්රිය රියදුරුට එන්ජිම නතර කරගත හැකි විය. සිය ජීවිතය බේරා දීම පිළිබඳ බලු සුරතලාව නෙරුඩා විසින් කිසිදා අමතක නොකළේ ය. ආපසු විලියම් ගිය නෙරුඩා තමා ඇති කළ සියලු සුරතල් බල්ලන් කුකකා නමින් හැඳින්වූයේ ඒ සුනඛයාට කෘතඥ සැලකීමේ අරමුණෙනි.

නෙරුඩා මනරම් බොහිමියානු ජීවිතයක් පවත්වාගෙන ගිය අතර, වික්‍ර ගිල්පීන්, සංගීතඥයන් සහ සාහිත්‍යවේදීන් මෙරටදී ඇසුරු කළේ ය. ඒ අතර ප්‍රවීණ ජායාරූප ගිල්පී සහ සංගීතඥ ලයනල් වෙන්ටිඩි සහ වික්‍ර ගිල්පී ජෝර්ජ් කීට් ද සමඟ සමීප විනෝදකාමී ඇසුරක් පවත්වාගෙන ගියේ ය. වෙන්ටිඩි සෑම සතියක ම පාහේ එංගලන්තයේ සිට ඔහුට ලැබෙන අලුත්ම පොත් පාර්සලයක් නෙරුඩා වෙත යැව්වේය. (වෙන්ටිඩිට එංගලන්තයේ පළවන සෑම අලුත් පොතක් ම විගසින් ලැබෙන පිළිවෙලක් තිබුණු බව කියැවේ. ඔහු ඒවා සේවකයකු අත බයිසිකලයකින් නෙරුඩාට යැවූ බව කියැවේ. - අවධාරණය අනුවාදකගෙනි.) නෙරුඩා කීට්ගේ සිංහල විෂයන් ගැන දැනුම හා ඒ ආශ්‍රිත ඔහුගේ නිරූපණයන් මහත්සේ අගය කළේ ය.

නෙරුඩා සිය දින වර්ෂාව ගැන මෙසේ දින සටහන්වල ලියා තිබේ. "මම වේලාසනින් අවදි ව පැය කිහිපයක් වෙරළ තීරයේ සක්මන් කරමි. ඉනික්බිතිව නිතරම උණුසුම් යුත් මුහුදේ ස්නානය කරමින් පිහිනන්නට උත්සාහ කරමි. මට මගේ මෙහෙකරුවා විසින් සිය මහත්තයා (ඔහු විසින් මාව හඳුන්වන්නේ එසේය.) වෙනුවෙන් සකසන විශිෂ්ට දිවා ආහාරය ගැනීම සඳහා මම ආපසු ගෙදර යන්නෙමි. ඉනික්බිති මම වැඩ කරන්නට පටන් ගනිමි."

නෙරුඩාගේ අත්දැකීම් මට ඉතා සමීපය. මගේ නැන්දම්මා සමඟ නිවාඩුවක් ගත කරනු පිණිස වැල්ලවත්තට පැමිණි විට සෑම දිනකම පාහේ සැතපුම් කාලක් පමණ දුරින් පිහිටි මුහුදු වෙරළ තීරයේ මමද සක්මන් කර ඇත්තෙමි. උදෑසන සිසිලස, නැවුම් වාතාශ්‍රය, සිනිඳු සුළං සහ ගල් පර වලට මුහුදු රළ වැදී නැගෙන සංගීත රාවය නව දිනයක් සඳහා පරිපූර්ණ ආරම්භයක් ලබා දෙයි. මා සමඟ එක්වන ගෘහසේවක ගාමිණී ගලක් පිසදා වාඩිවී මා ඇවිදින අයුරු බලා සිටී. ඔහුට ව්‍යායාම අවශ්‍ය නොවීය.

නෙරුඩා නම් වූ මෙම කඩවසම් සහ ජවසම්පන්න දකුණු ඇමරිකානුවාගේ ඇසුර සොයන බොහෝ රුමන් කාන්තාවන් ඔහුගේ දොරකඩ පිය මැන්නෝය. නමුත් නෙරුඩාගේ සිත් පැහැරගත් ලංකාවේ දුටු ලස්සනම කාන්තාව ඒ රුමතියන් අතරින් එකියක නොව ඔහුගේ නිවසේ අපද්‍රව්‍ය පිරිසුදු කරන තැනැත්තිය විය. ඔහු පවසන්නේ "ඇය කෙතරම් සුන්දර ද යත්, ඇයගේ පහන් ගණයේ රැකියාව කුමක් වුවත් මට ඇයව මගේ චින්ත සන්තානයෙන් ඉවත් කළ නොහැකි විය. තමන්ගේ තානාන්තරය හා උසස් බව නොතකා හැර ඒ කසල ශෝධක ගැහැනිය ගේ සිත දිනා ගැනීමේ අවියෙන් ඇය ඇස ගැටෙන මානයේ පලතුරක්, සේද රෙදි කැබැල්ලක් ආදී සුළු න්‍යාගයන් තැබුවත් ඇය ඒවා දෙස බැලුවේවත් නැත. ඇය දිනා ගැනීමේ කටයුත්තේ දී තමා මීට වඩා පෙරමුණ ගත යුතුයැයි සිතූ නෙරුඩා ඇය එන මඟ රැක සිට, ඇයගේ මැණික් කටුවෙන් අල්ලා ගෙන, සිය නිදන කාමරය වෙත කැඳවාගෙන ගියේ ය. ඇගේ නිරුවත් ස්වරූපය මීට වසර දහස් ගණනකට පෙර දකුණු ඉන්දියාවේ පූජනීය ස්ථානවල කැටයම් කර ඇති දැවැන්ත පතිමාවකට සමාන විය. ඇය ලිංගික ක්‍රියාව හමාර වන තෙක් කිසිදු ප්‍රතික්‍රියාවක් නොදක්වා ඇස් අයා උඩ බලා සිටියා ය. එය හරියට පිළිමයක හා සජීවී මිනිසෙකු අතර එක් වීමක් මෙනි. මේ අත්දැකීම කිසිවිටෙක නැවත නැවතත් සිදු නොවීය.

ඇගේ නම තංගම්මා නම් විය.

බ්‍රමපීගේ දියණිය.

මෙම කතාන්දරය තුළ කුකුළුගෙයන් මා මිදුනේ තිස්ස දේවේන්ද්‍ර නම් රජයේ සේවකයා හා දිසාපතිවරයා සිය මුල් කාලීන සේවා කාලය අළලා ලියන ලද "On Horseshoe Street" නම් කෘතිය කියවීමෙන් අනතුරුව ය.

න් රාත්‍රියයි

මම තනියම දුකෙහි,

දැල්වෙන ඉටිපන්දමක ආලෝකයෙන්

කල්පනා කරමින්

සතුට හා වේදනාව ගැන

කඩවසම් අහංකාර තාරුණ්‍ය ගැන"

- Pablo Neruda -

නෙරුඩා ගැන මට මුලින්ම අසන්නට ලැබුනේ 1971 ඔහුට නොබෙල් ත්‍යාගය ලැබුණු විට ය. ඒ වසරේ මගේ විවාහය සිදු වූ අතර මම ඒ කාලයේ කොළඹ මහ රෝහලේ කැනිෂ්ට් වෛද්‍යවරයෙකු ලෙස සේවය කරමින් සිටියෙමි. ඔහු 1929 - 30 කාලයේ වසර දෙකක් විලී රාජ්‍යයේ කොන්සල්වරයා වශයෙන් ලංකාවේ ගත කළ බව දැනගත් විට මගේ උනන්දුව වැඩි විය.

ඔහු 1904 දී විලියම් කඳුකර මායිම් පෙදෙසක පිහිටි ටෙමුකෝ (Temuco) ගම්මානයේ උපත ලැබූ අතර ඔහුගේ උපන් නම වූයේ නෙෆ්ටාලා රිකාඩෝ රෙයිස් බසෝල්ටෝ (Neftala Ricardo Reyes Basoalto) විය. ඔහු තම කවි සඳහා අන්වර්ථ නාමයක් යොදා ගත්තේ ය. ඒ සිය පියාගෙන් ලැබුණු අනන්‍යතාව සැඟවීමට සහ කාව්‍ය රචනය වැනි ගෞරවනීය කටයුත්තකට ධ්වනිපූර්ණ නමක් භාවිතා කිරීමේ අරමුණෙනි.

වයස අවුරුදු විසි දෙකේදී ඔහු Twenty Love Poems and Song of Despair (පෙම් කවි විස්සක් සහ සුන්වූ බලාපොරොත්තුවේ ගීතය) කෘතිය ප්‍රකාශයට පත් කිරීමෙන් ඔහු ජාත්‍යන්තරව පිළිගත් කවියකු බවට පත් විය. එය කාව්‍ය ග්‍රන්ථ ඉතිහාසයේ වැඩියෙන්ම අලෙවි වූ පොත්වලින් එකක් වන අතර පිටපත් මිලියන විස්සකට වඩා අලෙවි වී ඇත. ඔහුව හැඳින් වූයේ " පීඩිතයන්ගේ සහ නොසලකා හරින ලද ජනතාවගේ කවියා (Poet of the People, the oppressed and the forgotten) යනුවෙනි.

සාහිත්‍ය සඳහා නොබෙල් ත්‍යාගලාභී කීර්තිමත් ලතින් ඇමරිකානු සාහිත්‍යකරුවෙකු වූ ගේබ්‍රියල් ගාර්මියා මාකේස් නෙරුඩාව නම් කළේ "විසි වන සියවසේ විශිෂ්ටතම කවියා" ලෙසිනි.

වේ ගුවේරා සිය ප්‍රියතම කවියා ලෙස නෙරුඩාව

